

Editörler

Yrd.Doç.Dr.Asena Boztaş & Yrd.Doç.Dr.Ayşegül Oğuz

DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ

Yazarlar

Yrd.Doç.Dr.Asena Boztaş
Yrd.Doç.Dr.Hatice Sarıaltın
Yrd.Doç.Dr. Mehmet Şentürk
Dr.Fuat Öz
Cengizhan Musabali
Deniz Karadağ
Esra Cebeci
Güldeniz Karadağ
Hakan Kırbaş
Hüseyin Çakırlar
Metehan Ortakarpuz
Şükran Deniz
Tunay Bostan Göktürk

Editörler
Yrd. Doç. Dr. Asena Boztaş & Yrd. Doç. Dr. Ayşegül Oğuz
Dış Ticaret İşlemleri

ISBN: 978-605-5044-66-4

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

1.Baskı 2015

Bu kitabın basım,yayın ve satış hakları Lisans Yayıncılığa aittir.Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik,elektronik veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz basılamaz ve dağıtılamaz.

Lord Matbaası

Lisans Yayıncılık
Tahtakale Mah. Hicret Sokak No:8/A
Avcılar-İSTANBUL
e-posta : lisans@lisansyayincilik.com.tr
www.lisansyayincilik.com.tr

ÖNSÖZ

Dış ticaret işlemleri, dış ticaretin tüm işlemlerinin yer aldığı bir derstir. Bu bağlamda dış ticarete, ülkeye mal giriş ve çıkışlarında, ödemelerde, taşıma, dağıtım ve teslimatlarda uluslararası anlaşmaların nasıl uygulandığı, mevzuatların farklılıklar gösterdiği ve uluslararası bağlayıcı kurallara uyulması gerektiği önemle vurgulanır. Ayrıca bu konularda yapılacak hataların telafisinin maliyetinin de yüksek olduğu bilinmelidir.

Bu itibarla, dış ticaret ile ilgili mevzuat, düzenleme ve uygulamaların doğru şekilde anlaşılması ve kavranabilmesi, daha işin başında ilgili kavramların tam olarak ne ifade ettiğinin öğrenilmesine bağlıdır. Bu kitabın başlıca amacı, dış ticaret ile ilgili olmazsa olmaz temel konuların sade bir dille ve öz olarak açıklanmasıdır.

Mesleki yükseköğretimde dış ticaret eğitimi alan öğrencilerin çok iyi bir dış ticaret bilgisine sahip olmaları; ülkemizin mevzuatlarını, dış ticareti düzenleyen kuralları ve dış ticaret süreçlerini birbiriyle ilişkilendirerek anlayabilmeleri açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, dış ticaret işlemleri kitabında gerek öğrencilerin gerekse de dış ticaret alanındaki uzmanların ve süreci yeni öğrenmek isteyenlerin sade bir dille temel düzeyde bilgilendirilmesi ve sürece hakim olması hedeflenmiştir.

Kitap içeriğinde, dış ticaret konularının birbiriyle bağlantıları oldukça önemlidir. Bu nedenle önce kavramlar, uluslararası belgeler ele alınmış daha sonrasında gümrük işlemleri ve diğer dış ticaret işlemlerine yer verilmiştir. Son olarak ise Avrupa Birliği (AB) ile dış ticareti yoğun olan Türkiye'nin bu örgüt ile ilişkilerine yer verilmiştir. Böylece Dış Ticaret İşlemleri Kitabı, öğrencilerimizin ve okuyucunun dış ticaret konularını çok yönlü bir bakış açısı yakalayarak öğrenmeleri için ön hazırlık ve rehber niteliğinde bir eser olmuştur.

İstanbul, 2015

Editörler

Yrd. Doç. Dr. Asena Boztaş

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül Oğuz

İÇİNDEKİLER

Önsöz	III
Bölüm 1	
DIŞ TİCARETTE KULLANILAN KAVRAMLAR	17
1.1. Temel Kavramlar	18
1.1.1. İhracat ve İthalat ile İlgili Kavramlar	18
1.1.2. İhracat ile İlgili Kavramlar	19
1.1.3. İthalat ile İlgili Kavramlar	21
1.1.4. Gümrük Kavramları	25
1.1.5. Kambiyo ile İlgili Kavramlar	29
1.1.6. Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik ile İlgili Kavramlar	31
1.1.7. Dış Ticaretle İlgili Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar ve Bölgesel İşbirlikleri	36
Bölüm 2	
DIŞ TİCARETTE KULLANILAN BELGELER	39
2.1. Dış Ticarete Kullanılan Belgeler	40
2.1.1. Ticari Belgeler	40
2.1.1.1. Proforma Fatura (Proforma Invoice)	40
2.1.1.2. Ticari Fatura (Commercial Invoice)	42
2.1.1.3. Navlun Faturası	42
2.1.1.4. Çeki Listesi (Packing List), Spesifikasyon Listesi	43
2.1.1.5. Gemi Ölçüm Raporu	43
2.1.1.6. Kontrol (Gözetim)/Uygunluk Belgesi	43
2.1.1.7. İmalatçının Analiz Belgesi	44
2.1.2. Resmi Belgeler	46

2.1.2.1. Gümrük Beyannamesi	46
2.1.2.2. Dolaşım Belgeleri (Movement Certificates)	47
2.1.2.2. Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)	50
2.1.2.3. Konsolosluk Faturası	51
2.1.2.4. Veteriner Sertifikası ve Bitki Sağlığı Sertifikası	52
2.1.2.5. Helal Belgesi	53
2.1.2.6. Koşer Belgesi	54
2.1.2.7. Radyasyon Belgesi	55
2.1.2.8. A.T.A. Karneleri	56
2.1.2.9. Boykot/Kara Liste Sertifikaları	57
2.1.3. Taşıma Belgeleri	58
2.1.3.1. Deniz Konşimentosu (Marine Bill of Lading)	58
2.1.3.2. Havayolu Konşimentosu(Airway B/L)	60
2.1.3.3. Demiryolu/CMO Hamule Senedi (Railway Bill)	61
2.1.3.4. Karayolu Taşıma Belgesi	62
2.1.3.5. Tır Karnesi (Tır Carnet)	63
2.1.3.6. Nakliyecı Makbuzu	63
2.1.3.7. FIATA Taşıma Belgeleri	63
2.1.4. Sigorta Belgeleri	67
2.1.4.1. Sigorta Poliçesi	68
2.1.5. Finansman Belgeleri	68
2.1.5.1. Poliçe	69
2.1.5.2. Rehin Senedi	69
2.1.5.3. Antrepo Senedi	70
2.1.5.4. Kontrol ve Numune Alma Yetki Belgesi	70
2.1.5.5. Teslim Emri	70

Bölüm 3	
DIŞ TİCARETTE GÜMRÜK MEVZUATI VE GÜMRÜK İŞLEMLERİ	
3.1. Dış Ticarete Gümrük Mevzuatı ve Gümrük İşlemleri	87
3.1.1. Gümrük Mevzuatı	88
3.1.1.1. Temel Gümrük Kavramları	89

3.1.1.2. Gümrüklerde Tarife, Menşe ve Kıymet	91
3.1.1.3. Gümrük İşlemleri ve Gümrük İş Akışı	93
3.1.1.4. Gümrüklerde Beyan ve Muayene	97
3.4.2. Muayene	99
3.5. Gümrük Rejimleri	100
3.5.1. Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi	101
3.5.2. Transit Rejimi	101
3.5.3. Antrepo Rejimi	102
3.5.4. Dahilde İşleme Rejimi	102
3.5.4. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi	103
3.5.6. Geçici İthalat Rejimi	104
3.5.7. Hariçte İşleme Rejimi	104
3.5.8. İhracat Rejimi	104
3.6. Gümrük İşlemleri İle İlgili Mali Yükümlülükler	105
3.6.1. Gümrük Vergileri	105
3.6.2. Gümrük Vergileri Dışında Kalan Vergi, Kesinti ve Fonlar	106

Bölüm 4

DIŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ	109
4.1. Dış Ticarete Teslim Şekilleri	110
4.2. Incoterms 2010 Kuralları	123
4.2.1. EXW (Ex Work) Ticari İşletmede Teslim	124
4.2.2. FCA (Free Carrier) Belirlenen Yerde Taşıyıcıya Teslim	125
4.2.3. FAS (Free Alongside Ship) Gemi Yanında Teslim	127
4.2.4. FOB (Free On Board) Güvertede Masrafsız Teslim	128
4.2.5. CFR (Cost And Freight) Mal Bedeli ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim	130
4.2.6. CIF (Cost, Insurance And Freight) Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim	131
4.2.7. CPT (Carriage Paid To...) Taşıma... 'e Kadar Ödenmiş Olarak Teslim	132
4.2.8. CIP (Carriage and Insurance Paid To...) Sigorta Dâhil Taşıma... 'e Kadar Ödenmiş Olarak Teslim	133

4.2.9. DDP (Delivered Duty Paid) Gümrük Vergileri	
Ödenmiş Olarak Teslim	135
4.2.10. DAT (Delivered At Terminal) Terminalde Teslim	136
4.2.11. DAP (Delivered At Place) Belirlenen Yerde Teslim	137

Bölüm 5

DIŞ TİCARETTE ÖDEME ŞEKİLLERİ	139
5. 1. Dış Ticarete Kullanılan Ödeme Şekilleri	140
5.1.1. Peşin Ödeme	140
5.1.1.1. Peşin Ödeme Yönteminin Özellikleri	141
5.1.1.2. Peşin Ödeme Şekilleri	141
5.1.1.3. Peşin Ödeme Yönteminin Aşamaları	142
5.1.2. Akreditifli Ödeme	143
5.1.2.1. Akreditif İşleminin Özellikleri	143
5.1.2.2. Akreditif İşleminin Tarafları	144
5.1.2.3. Akreditif Açılış Sürecindeki Aşamalar	144
5.1.2.4. Akreditif Mektubunda Yer Alan Bilgiler	145
5.1.2.5. Akreditif Çeşitleri	146
5.1.2.6. Akreditifin Taraflara Getirdiği Avantajlar	150
5.1.2.7. Akreditifin İşleyiş Aşamaları	151
5.1.2.8. Akreditiflerde Dikkat Edilmesi Gerekli	
Noktalar	153
5.1.3. Vesaik Mukabili Ödeme	153
5.1.3.1. Vesaik Mukabili Ödeme Yönteminin	
Özellikleri	154
5.1.3.2. Vesaik Mukabili Ödemenin Gerçekleşme	
Basamakları	155
5.1.3.3. Vesaik Mukabili Ödemede İhracatçının	
Karşılaştığı Riskler	156
5.1.3.4. İhracatçının Karşılaştığı Riskleri Azaltmak	
için Alternatif Yollar	157
5.1.3.5. Vesaik Mukabili Ödemenin İhracatçı ve	
İthalatçı Yönünden Avantajları	158
5.1.3.6. Vesaik Mukabili Ödemenin İthalatçı	
Yönünden Dezavantajları	158

5.1.4. Mal Mukabili Ödeme	159
5.1.5. Kabul Kredili Ödeme	160
5.1.6. Konsinye İhracat	162
5.1.6.1. Konsinye İhracatın Özellikleri	163
5.1.6.2. Konsinye İhracatın Aşamaları	163
5.1.7. Mahsuben Ödeme	164
5.1.8. Banka Ödeme Yükümlülüğü	166
5.1.8.1. BPO ile Bilinmesi Gereken İlgili Önemli Konular	166
5.1.8.2. BPO'nun Taraflara Getirdiği Avantajlar	168
5.1.8.3. BPO'nun İşleyişi	169

Bölüm 6

KAMBIYO MEVZUATI

	171
6.1. Temel Kavramlar	172
6.2. Türk Lirası, Döviz ve Kıymetli Madenlere İlişkin Hükümler	174
6.2.1. Türk Lirası ile İlgili Hükümler	174
6.2.2. Döviz ile İlgili Hükümler	174
6.2.3. Kıymetli Madenler, Taşlar ve Eşyalar ile İlgili Hükümler	175
6.3. Dış Ticaret ile İlgili Hükümler	176
6.3.1. İhracat ile İlgili Hükümler	176
6.3.2. İthalat ile İlgili Hükümler	176

Bölüm 7

DIŞ TİCARETTE İHRACAT İŞLEMLERİ VE İHRACAT MEVZUATI

	179
7.1. Dış Ticarete İhracat İşlemleri ve İhracat Mevzuatı	180
7.1.1. Dış Ticarete İhracat İşlemleri	180
7.1.1.1. İhracat Tanımı	180
7.1.1.2. İhracatın Amaçları	180
7.1.1.3. İhracatın Faydaları	181
7.1.1.4. İhracatın Riskleri	182
7.1.1.5. İhracatçı Tanımı	182

7.1.1.6. İhracatçı Olma Şartları	182
7.1.1.7. İhracatta Taraflar	183
7.1.1.8. İhracat İşleyişi	183
7.1.1.9. Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri (BİLGE) Sistemi	184
7.1.1.10. İhracat Türleri	189
7.1.2. İhracat Mevzuatı	193
7.1.2.1. İhracat Rejimi Kararı	194
7.1.2.2. İhracat Bedeli Dövizlerin Yurda Getirilmesi ve Tasarrufu	196
7.1.2.3. İhracat Bedelinin Tahsil Şekilleri	196
7.1.2.4. İhracat Bedelinin Tahsili	196
7.1.2.5. Döviz Alım Belgesi (DAB)	197
7.1.2.6. İhracat Bedelinin Peşin Olarak Tahsili	199
7.1.2.7. İhracat Bedellerinin Efektif Olarak Tahsili	200
7.1.2.8. İhracat Bedelinin İskonto ve Mahsubu	200

Bölüm 8

DIŞ TİCARETTE İTHALAT İŞLEMLERİ ve İTHALAT MEVZUATI

8.1. Dış Ticarete İthalat İşlemleri ve İthalat Mevzuatı	201
8.1.1. İthalatla İlgili Kavramlar	202
8.1.2. İthalat İşlemleri	203
8.1.2.1. İthalat İşleminde Yer Alan Taraflar	205
8.1.2.2. İthalat İşleminde Dikkat Edilecek Hususlar	206
8.1.2.3. İthalat Çeşitleri	208
8.1.2.4. İthalat Rejim Kararı	212
8.1.2.5. İthalatta Vergilendirme	213

Bölüm 9

DIŞ TİCARETTE PAZARLAMA VE MÜŞTERİ BULMA

9.1. Pazarlama Kavramı	217
9.2. Uluslararası Pazarlama	218

9.2.1. İşletmelerin Uluslararası Pazarlamaya Katılma Dereceleri	220
9.2.2. Uluslararası Pazarlara Giriş Şekilleri	223
9.2.2.1. Doğrudan (Direkt) İhracat	224
9.2.2.2. Dolaylı (Endirekt) İhracat	225
9.2.2.3. Ortak Yatırım (Joint Venture)	225
9.2.2.4. Lisans Anlaşmaları (Licensing)	226
9.2.2.5. İhracat Konsorsiyumları (Sektörel Dış Ticaret Şirketleri)	227
9.2.2.6. Dış Ticaret Sermaye Şirketleri	227
9.3. Dış Ticarete Elektronik Yöntemler ve E-Ticaret	228
9.4. Dış Ticarete Pazar Araştırması ve Müşteri Bulma Yöntemleri	232
9.4.1. Masa Başı Araştırma Yöntemleri	234
9.4.1.1. Firma İçi Kaynaklar	234
9.4.1.2. Türkiye'deki Kuruluşlardan Sağlanabilecek Veriler	235
9.4.1.3. Uluslararası Kuruluşlar, İnternet ve Çeşitli Veri Tabanları	235
9.4.2. Alan/Saha Araştırması	237
9.5 Yurt Dışı Tanıtım Faaliyetleri	238
9.5.1. Reklam	239
9.5.2. Fuarlar ve Sergiler	239
9.5.3. Halkla İlişkiler	240
9.5.4. Yurt Dışı Ofis	241
9.5.5. Elektronik Yöntemler	241
9.5.6. Basılı Materyaller	241
9.5.7. İnsan Kaynakları	242
9.5.8. Reklam Ajansları	242
9.6.Dış Ticarete Fiyatlandırma	243

Bölüm 10

DIŞ TİCARETE FİNANSMAN TEKNİKLERİ	245
10.1. Dış Ticarete Finansman Teknikleri	246
10.1.1. Faktoring	246
10.1.1.1. Faktoringin Fonksiyonları	247

10.1.1.2. Faktoringin İşleyişi	248
10.1.1.3. Faktoringin Türleri	251
10.1.1.4. Faktoringin Maliyeti	252
10.1.1.5. Faktoringin Yararları ve Sakıncaları	252
10.1.2. Forfaiting	253
10.1.2.1. Forfaitingın Fonksiyonları	254
10.1.2.2. Forfaitingın İşleyişi	254
10.1.2.3. Forfaiting İşleminde Riskler	255
10.1.2.4. Forfaitingın Maliyeti	256
10.1.2.5. Forfaitingın İlgili Taraflar Yönünden Yararları ve Sakıncaları	258
10.1.3. Leasing	261
10.1.3.1. Leasingın İşleyişi	262
10.1.3.2. Leasing Türleri	263
10.1.3.3. Leasingın Maliyeti	264
10.1.3.4. Leasingın Yararları ve Sakıncaları	264
10.1.4. Forward İşlemleri	265
10.1.4.1. Forward İşlemlerin Türleri	266
10.1.5. Swap	267
10.1.5.1. Swap Türleri	267

Bölüm 11

DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARI VE DIŞ TİCARETE YARDIMCI OLAN KURULUŞLAR	269
11.1. İhracata Yönelik Devlet Yardımları	270
11.1.1. Dış Ticarete Devlet Yardımlarının Amacı	270
11.1.2. İhracata Yönelik Başlıca Devlet Yardımları	271
11.1.2.1. Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi İhtisas Fuarlarının Desteklenmesi	272
11.1.2.2. Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi	272
11.1.2.3. Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Yardımı	273
11.1.2.4. İstihdam Yardımı	275
11.1.2.5. Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesi	276

11.1.2.6. Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi	277
11.1.2.7. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality®'nin Desteklenmesi	279
11.1.2.8. Pazar Araştırması ve Pazarlama Desteği	281
11.1.2.9. Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi	282
11.1.2.10. Tasarım Desteği	285
11.2. Dış Ticarete Yardımcı Olan Kuruluşlar	287
11.2.1. TC. Ekonomi Bakanlığı / Dış Ticaret Müsteşarlığı	287
11.2.2. Türkiye İhracatçılar Meclisi	288
11.2.3. İhracatçı Birlikleri	289
11.2.4. İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME)	289
11.2.5. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	290
11.2.6. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)	290
11.2.7. Türkiye İhracat Kredi Bankası (TÜRK EXİMBANK)	291
11.2.8. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	291
11.2.9. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) (DEİK, 2015)	293
11.2.10. T.C. Başbakanlık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA)	293
11.2.11. Türk Dış Ticaret Vakfı	294
11.2.12. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)	294
11.2.13. T.C. Dış İşleri Bakanlığı	295
11.2.14. T.C. Hazine Müsteşarlığı	295
11.2.15. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası	295

KISALTMALAR

AAET	: Avrupa Atom Enerjisi Örgütü
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluđu
AKÇT	: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluđu'nun
AR-GE	: Araştırma Geliştirme
AT	: Avrupa Topluluđu
ATAD	: Avrupa Toplulukları Adalet Divanı
AYB	: Avrupa Yatırım Bankası'nın
B2B	: Business to Business/ İşletmeden İşletmeye E-Dış Ticaret
B2C	: Business to Customer/İşletmeden Tüketicisy E-Dış Ticaret
B2G	: Business to Government/İşletmeden Devlete E-Dış Ticaret
BPO	: Bank Payment Obligation/Banka Ödeme Yükümlülüđu
C2C	: Customer to Customer/ Tüketiciden Tüketicisy E-Dış Ticaret
C2G	: Customer to Government/Tüketiciden Devlete E-Dış Ticaret
CAD	: Computer-aided drafting/Bilgisayarlı Tasarım
CRM	: Customer relationship management/Müşteri İlişkileri Yönetimi
DAB	: Döviz Alım Belgesi
DBT	: Döviz Beyan Tutanađı
DEİK	: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
DFİF	: Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu
DGÖ	: Dünya Gümrük Örgütü(World Customs Organisation /WCO)
DİİB	: Dahilde İşleme İzin Belgesi
DTH	: Döviz Tevdiat Hesapları
DTM	: Dış Ticaret Müsteşarlığı
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
DTSS	: Dış Ticaret Sermaye Şirketleri
EFTA	: Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi
EPM	: Enterprise Performance Management/Kurumsal Performans Yönetimi
ERP	: Enterprise Resource Planning/Kurumsal Kaynak Planlaması
EURATOM	:Avrupa Atom Enerjisi Örgütü

GATT	:General Agreement on Tariffs and Trade/Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması
GB	: Gümrük Beyannamesi
GTİP	: Gümrük Tarifeleri İstatistik Pozisyonu
IGEME	: İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
INCOTERMS	: International Commerce Terms/ Uluslararası Ticaret Terimleri
ITC	: International Trade Center/Uluslararası Ticaret Merkezi
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHM	: Konteynır Hizmet Masrafı
KKDF	: Kaynak Kullanım Destekleme Fonu
Know-how	: Üretim bilgisi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
LAFTA	: Latin Amerikan Serbest Ticaret Bölgesi
md.	: madde
MTO	: Milletlerarası Ticaret Odası
NBF	: Nakit Beyan Formu
OECD	: The Organisation for Economic Co-operation and Development/ Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
SCM	: Supply Chain Management / Tedarik Zinciri
SDŞ	: Sektörel Dış Ticaret Şirketleri
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TAS	: Tek Avrupa Senedi
TDV	: Türk Dış Ticaret Vakfı
TİKA	: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TMA	: Transaction Matching Application/ İşlem Eşleştirme Başvurusu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRT	: Türkiye Radyo Televizyonu
TTGV	: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TUBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu
USD	: United States Dollar /Birleşik Devletler Doları
vb.	: ve benzeri
VUK	: Vergi Usul Kanunu